

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Sötheborgska Magazinet.

Torsdagen, den 9 October 1766.

Slutet om Kyrkoherden J. Fris. Se N:o 40.

För sådan orsak, som i det föregående omrörd finnes, gick Domen öfwer Fris. Han blef, genom en på ensidig berättelse utwerkad Kongl. Resolution, afdankad ifrån ämbete och infomster år 1667*. Til all lycka fick hans sen kars Fris tråda i stället, så at han ändock ej kom at stå på bara marken med hustru och barn. Följande året infälte sig den affatte Fris i Stockholm: hans offhyldiga lidande föredrogs inför Högå Öfwerbeten, med anskållan om wederbörlig undersökning: målet blef hänwist til Presteståndet: han skältes til förhör af någre Ståndets deputerade ledamöter, och gaf goda besked, så at han därföre fick deras loford, srikänd aldeles ifrån de mot honom påstådde

Es

påstådde

* Nyligen ferut war den fred-älskande Biskopen i Strengnäs, Doct. Johannes Matthia, illa utkommen för et religions mål eller sit bemödande at jämka til enighet inellan de Lutheriske och Reformerte theologer. Hans skrifter i den smaken blefwon omsider uti et Kongl. Placat estertryckeligen förbudne år 1663, och om han ej 1664 nedlagt sit ämbete godwilligen, ehuru en Mann af förträffliga egenstaper, men såsom förfölgd och hemligen swärtad af hans egne inom werket, se Nbz. Biskops Krön. s. 228; så ho wet? om icke det samma honom öfwergått, som hände den icke nog berömde Biskopen i Åbo, Dector J. El. Terserus, hwilken blef skild 1664 ifrån heder och ämbete, för sin förklaring öfwer Catechesen, den han utgiffwit hade d. 31 Decemb. 1662 och förärat Åbo Stifts Presteskap i nyårsgåfwa. När med denna förklaring jämföras de 15 puncter, som de tillförordnade Censores däremot andragit såsom anstötelige wilsfarsler, måste hjerat blöda hos en läsare som har medelmättig urfsilning och hunnit blifwa ledig ifrån fördomar. Afwund skaffade honom förföljelse, den han dock med tålmod emottog och igenomgick: säger Biskop Nbyzelius sid. 141. Terserus skal sedermera 1 års tid sutit Capellan i Saltwik på Åland, se v. Stjernmans Ad. Matr. s. 763. Men hells skrifer han uti bref til Prosten i Landsk. Dan. Helsingius, at han nästan et år uppehöll sig uti sin Landsförsamling Pargas nära wid Åbo. Han säger: Anno 1664 ob Catechesia meam a maleuolis, partim etiam indoctis, Censoribus iniuste damnatus et ab Episcopi officio remotus, confedi per annum fere in rurali mea Ecclesia Pargas.

påstodde tilmålen, och i bästa måttan anmald hos Konungen til uprättelse för sådant Skadesång.

Alltså blef han i Näder hugnad med Resolutionen til annat pastorat, som i Halland fört ledigt blefwe. Weddige i Norra Halland saknade sin Kyrkoherde 1669 *, och Friis blef därtill förordnad genast. Landshöfdingens åtgärd härwid inhämtas af följande document, hwilket insöres, efter det icke är långt och ej utan sin uplysning. Originaler tyder så: „Kongl. Majestats til Sweriges bestälter General-Major af Infanteriet, samt Landshöfdinge öfwer Halland, Johan Hårdh, Herre til Gjälla och Ekhammar, Gör witterligt, at såsom Kongl. Majestät har behogat i Näder resolvera, det Hederlig och Wällärde Herr Jurgen Laurisen Friis med första vacerande gåld skal accommoderas, och Weddige Pastorat förtiden vacerar, hwilket i kraft af Kongl. Majestats allernådigsta resolution, han Herr Jurgen affecterar; hwarföre emedan han och nu därtill bör insättas och installeras: alltså uppå merhöghsbemålte Kongl. Majestats sätit dragande fall och ämbetes wägnar, befalles som alswarligen förmanas härmed hwar och en ledamot uti bemålte Wärdige Pastorat, at til underdånigst följte af Kongl. Majestats allernådigsta resolution, uptaga och årkänna denne Herr Jöran för deras rättte Kyrkoherde och Själesförsjare, och honom den pligt och lydna, som Recessen och Ordinanzen dem tilbinder, bewisa; låtandes därmed se och förspörja sin underdånigsta hörsamhet til fullgörande och efterteswande af Kongl. Majestats allernådigsta behag och disposition, hwarmed de, icke mindre än andre, billigt warda sig benöja låtandes. = = Dat. Halmstadh Slott d. 17 Aug. 1669.

(L. S.) Johan Hårdh.“

Härpå följade sedermera Kongl. Majestats confirmations bref, och så trädde Friis til Weddige Pastorat, där han i lugn, doch lugalunda orkeslöst utan med mycken arbetsamhet, tilbragte sin öfriga berömmvärda lifstid, som slutades den 18 December 1688. Han blef gift 1) samma år han prestwigdes, och blef Kyrkoherde i Sowel, 1636, med sin företrädares, Prosten och Kyrkoherdens Herr Barthels doter Johanna, död 1674; och fick med hånne 7 söner, 3 döttrar: 2) 1679, i Warbergs Stad, med Krono-Besallningsmannen öfwer Råhles- (kanste Kulings) och Wätle-hårader samt Handelsmannens i Görbehorg, Bengt Lormans, doter, som öfwerlefde honom.

* Personalien säger orätt 1674.

* * *

**Om förste Superintendenten och Ryrkoherden i Göteborg,
Magister Sylvester Johannes Phrygius.**

Jag kan icke löfwa Mine läsare någon fullständig kundskap om denne Heder smannen, stadd utom nog hjelpemedel. Tillfällige hafwa skrivit några så rader öfwer honom, men nästan et och samma, den ene efter den andre, altid med förbigående af hans characiter, tänkesätt och åfskilligt mer, som uti en lefwerens beskrifning inslyta plågar. Jag har pläckt några hit lydande omständigheter utur hans egna skrifter, och wil dem meddela, äfwen som hwad mig annars tilhanda kommit, rörande honom. Kanste torde jag härmed gifwa dem anledning, som närmare hafwa sig saken bekant, at lysa hwad som brister. Man är skyldig, jag talar efter min öfwerlygghet, at uplyfwa forntidens minne, så mycket man förmår, och bidraga därtill, hwad man kan. Den som har något dylikt i minnet eller eljest hos sig liggande, och hwarken sjelf wil låta det komma til fleres kundskap, ej heller lånar det til någon, som förefatt sig at utgifwa både egna rön och andras insända forumålen: så antingen gitter han ej föra det på papperet: en sterfwaghet! eller lefwer han obrydd om alt det som ej riktar hans pung: et oädelt tänkesätt! eller wil han ej unna med sig sådant, som han haft någon möda, men ingen kostnad, at sjelf inberga: Skal då hans arbete ligga fruktlöst? och wil han ändteligen vara såsom sjelfsätare? eller saknar han upmuntring at röra sig, och wil således hemna sig på sin tid: det är twårton Konga-lift, Guda-lift, at werka på osynligt sätt, göra godt och röna afwigghet! eller fördragtar han alt, hwad icke löper inuti hans wettenskap: et känne-märke på en lärdd pedant och et trängt begrep, at spottas och stämt bedrifwa med alt annat, än den wettenskap, han utwält! eller gömer han ihop at barnen: än om de licet bry sig om sådant? eller wil han betalas med penningar: en icke obillig fordran! eller har han ingen tid: et stål, altid giltigt, när det brukas rätteligen! eller blir han icke tilspord: ofta wet man dock icke, hwem i wissa saker at wänta någon uplysning utaf. Nu til saken: hwarom härnäst.

Stads-Nyheter.

Inkomne äro Skepparne John Hawks ifrån Köpenhamn, Christopher Betagh ifrån Dublin och Christian Wendelände ifrån Gertin, alle med varlast.
Utgångne äro Skepparne David Younger til Nireb, James Crisp til Yarmouth, James Gibbon til Aberdeen, David Boyler til Dundie, och Ewan Leddet til Nord Berwick, alle med järn och bräder.

Små Kyrko-tidningar.

I Domkyrko-Församlingen födde 4 gosse- och 3 flicko-barn, af lifhoffa och slag: Wigde Handelsmannen Herr Johan Niclas Söderberg samt Jungfru Ulrica Eleonora Wenngren, Stämpelmästaren wid Hall- och Manufaktur-Rätten här i Staden Herr Niclas Bertsson och Jungfru Brigita Sophia Hermigier, Järndragaren Jonas Andersson och Pigan Caissa Apeteråd, Herr Johan Joachim Strandberg samt Enkan Helena Nydal, Murmästare-gefallen Gustaf Gran och Jungfru Anna Christina Berg, Brandwäcks-karlen Berni Olofsson och Pigan Cecilia Andersdotter, Waktmästaren wid Sjörunnen Peter Westerberg och Jungfru Helena Norling.

I Kronbus-Församlingen födde 2 barn: Wigde Sjömannen Swen Giller och Jungfru Regina Dahlgren, Handlangaren Anders Dahlholm och Pigan Anna Andersdotter, Soldaten Christopher Elenter och Pigan Brita Jacobsdotter: Döde Enkan Annika Nehlselt, af wainsot, 1 Soldat, af feber, och 2 barn, af okänd barnsuka och slag.

Kundgörelser.

Som Hans Kongl. Höghet Kron-Prinsen, tillika med Des tilkommande Gemål Hånes Kongl. Höghet Prinsessan af Danmark, förwäntas i nästinstundande wecka hit til Staden ankomma, wid hwilket Höghsbugneliga tilfälle enhwar af Stadens Kof. Borgerkap och Inwånare, samt i synnerhet de, som bo wi torgen och conalerne så och de större och bättre gatorne, enligt Magistratens förra Publication af den 6 nästledne September, lära wara omtänkte och redan fogat ansatt, at låta illuminera deras hus, och uti alla de rum, hwarest lin och hampa samt andra eldfångda saker icke finnas, upstända ljusen i fenstren utåt gatan, om aftonen å den dagen Des ras Kongl. Högheter til Staden inkommit; altså och på det sådant til så mycket större prydlighets winnande på en gång må kunna ske, warber härmed kundgjordt, at enhwar i sina hus börjar Illuminationens anställande i det samma, då ljusen uti fenstren uppå Stadens Rådhus och Åreporten å Lejonbryggan antändas. Hwarjämte Magistraten agtar nödigt, at än ytterligare härmed alswarligen påminna och åtwararna alle Husägare och Hyresmän, at til förekommande af eldswåda, den Gud nådeligen afwårje! wid detta tilfälle icke gå ifrån ljusen, utan de samma ständigt tillse, och noga wårda, såsom ock både uti gårdarne och rummen hafwa waiten til hands, samt för öfrigt warsamt och försigtigt med elden omgå: kommande ljusen i fensterna öfweralt at släckas å den tid om natten, då sådant uppå Rådhuset sker. Hwilket til esterrättelse lander. Götheborgs Rådhus den 4 October 1766.

Borgmästare och Råd.

Hos Herrar Christjan Arfwidsson och Comp. finnes bästa och hwitaste Frankt salt, til 8 och en half dal. tunnan, mot contant betalning, at afhämta uti hamnen i Masthugget, efter assignation, som på Contoiret härstädes aflemnas, då betalning årläggas för hwad partie som åstundas.

Hos Herrar John och Benjamin Hall finnes nyligen inkommet Pyneburgskt salt, och risgryn af bästa sort.

En yngling, som kan räkna och skrifa, och har något rest, åstundar blifwa antagen hos någon Köpman, at lära handeln, hwarom mera där detta tryckes.

Til salu utbjudes en hwit fogel-hund med bruna öron, och tillika wäl öfward i alla handa konst; eho som en sådan hund åstundar, anmåde sig uti Herr Handelsmannen Peter Granbergs hus, där närmare underrättelse lemnas.

Götheborgske Spionen, för denna wecka, kommer ej at utgifwas förr än nästkommande måndag.